

Най-сетне частните пенсионни фондове печелят, но все още недостатъчно

в. 24 часа, 16.01.2023

Частните универсални фондове, в които задължително се осигуряват 3,9 млн. българи, най-сетне са спрели да губят пари. И дори са възстановили част от натрупаните от началото на годината над 1 млрд. лв. загуби от спестяванията за втора пенсия.

Това става ясно от данните за стойността на активите на 10-те универсални пенсионни фонда към края на годината. Тези отчети за инвестиционните портфейли на фондовете са публикувани на техните сайтове, но още не са верифицирани от Комисията за финансов надзор. Обикновено, след като КФН се произнесе по тях, има леки промени в стойността. Те идват главно от това, че в данните, които публикува комисията, са отчетени и прехвърлените между фондовете пари на хора, които са сменили своето осигуряване. (Още по темата виж на 3-а стр.)

Само 127 млн. лв. от спестяванията за втора пенсия са загубени в кризисната 2022 г., става ясно от данните на пенсионните фондове. Като в последните три месеца на миналата година те са успели да наваксат над 870 млн. от загубените в първите 9 месеца на годината над 1 млрд. лв.

В резултат общите спестявания за втора пенсия отново са над 16,6 млрд. лв.

Възможно е обаче голяма част от този положителен резултат да се дължи и на повишени приходи от осигурителни вноски. Дали това е така обаче, отново ще стане ясно чак след като Комисията за финансов надзор публикува своята статистика за последното тримесечие на 2022 г.

Всеки българин, роден след 1 януари 1960 г., трябва да внася в универсален пенсионен фонд осигуровка, равна на 5% от доходите си. Срещу което получава право на втора пенсия, когато навърши възрастта за пенсиониране. В края на годината обикновено приходите на фондовете от осигурителни вноски са по-високи, защото такива се плащат и върху платените премии или 13-а заплата.

След избухването на войната в Украйна през февруари 2022 г. българските пенсионни фондове преживяха най-тежката си криза, като в абсолютна стойност толкова средства не бяха губили дори при глобалната финансова криза от 2008-2009 г.

Само за месеците юли, август и септември на миналата година загубите на частните пенсионни фондове бяха в размер на над 211 млн. лв. Те обаче са доста по-малки от намалението на активите в периода март - юни 2022 г., когато универсалните фондове загубиха над 659 млн. лв. от стойността на активите си.

Като спадането на стойността на активите на пенсионните фондове в първите 9 месеца на годината дори започна да изяжда част от натрупаните осигуровки в индивидуални партии за пенсия, а не само доходността им, призна в интервю за "24 часа" през октомври миналата година шефката на "Доверие" и член на Управителния съвет на асоциацията на пенсионните фондове Даниела Петкова. Тя изрично напомни обаче, че брутният размер на направените през годините осигурителни вноски е гарантиран от закона, т.е. пенсията се изчислява задължително поне върху размера на внесените средства, дори те да са донесли отрицателна доходност. В интервюто пред "24 часа" Петкова описа и условията за възстановяване на българските пенсионни фондове. Като освен края на войната възлов според Петкова ще е моментът, в който централните банки ще спрат да повишават лихвените проценти в опит да овладеят инфлацията.

Очевидно в края на годината е настъпила някаква повратна точка на пазарите и българските пенсионни фондове са успели да се повъзста-новят. Въпреки че края на войната в Украйна, който е очакван като сигурен знак, че финансовите пазари стабилно ще тръгнат нагоре, все още изглежда далече.

Въпреки общите положителни резултати и намаляването на загубите само до 127 млн. лв. за годината пет от десетте фонда отбелязват намаляване на стойността на активите си към края на 2022 г. Като четири от тях са и четирите "големи" както по брой осигурени в тях, така и по активи фондове - "Доверие", "Съгласие", **ОББ** и

"Алианц". Петият с отрицателен годишен резултат е универсалният фонд на "Пенсионно-осигурителен институт", който е един от двата най-малки на пазара. За последните три месеца на 2022 г. обаче всичките 10 фонда отчитат нарастване на активите.

Всъщност от водещите фондове положителен за цялата година е резултатът само на фонда за втора пенсия на "ДСК-Родина". Прави впечатление обаче, че много голяма част от нарастването на стойността на активите на този фонд се дължи на голямо вдигане на парите в каса и по разплащателни сметки, тоест средства от осигуровките за втора пенсия, които в момента не са инвестирани в акции или други инструменти. В края на септември в касата на този фонд за втора пенсия или по разплащателни сметки е имало 224,5 млн. лв., докато в края на годината тези средства са вече 411,3 млн. лв.

"ДСК-Родина" обаче се е справил най-добре със световната криза през 2022 г. и отчита нарастване на активите си за годината със 73 млн. лв.

Подобен механизъм за постигане на положителен резултат е приложил и универсалният фонд "Доверие". Тук нарастването на парите в каса или по разплащателни сметки е от 149 млн. лв. в края на септември на 502 млн. лв. в края на декември 2022 г. Докато портфейлите както в акции, така и в дългови инструменти намаляват като стойност

Резултатът за годината обаче показва намаление на активите на "Доверие" с почти 24 млн. лв.

Реално на база на последното тримесечие "Доверие" и "ДСК-Родина" отбелязват най-голямо увеличение на активите на универсалните си пенсионни фондове. Първият има положителен резултат над 263 млн. лв. за периода октомври, ноември и декември 2022 г., а вторият фонд е на плюс с над 217 млн. лв.

Вероятно тези фондове просто са решили да не инвестират приходите си от осигурителни вноски през последното тримесечие на годината, докато пазарите не тръгнат стабилно нагоре, коментираха пред "24 часа" финансисти. Този подход обаче можело също да се окаже проблемен, защото така средствата се изяждат от инфлацията, без да носят доходност.

Причината при по-малките фондове да се забелязва по-ускорено възстановяване на активите в акции и дългови инструменти е, че те инвестират повече в български ценни книжа, докато големи фондове търсят акции на световните пазари, които са доста по-сигурни дългосрочно, коментираха финансисти откъде идва разминаването в резултатите на фондовете.

Най-голямото намаление в абсолютен размер на активите за 2022 г. отчита универсалният пенсионен фонд на "Алианц България". Тук отрицателният резултат е в размер на над 170 млн. лв., въпреки че за последните 3 месеца на миналата година тази компания е успяла да възстанови със 140 млн. лв. стойността на активите на фонда си за втора пенсия.

Близо 64 млн. лв. пък са отрицателните резултати за годината на универсалния фонд на "Съгласие", като тук наваксването за последните 3 месеца на 2022 г. е в размер на малко над 63 млн. лв.

Над 95 млн. лв. положителен резултат за последното тримесечие пък отчита универсалният фонд на **ОББ**. Въпреки това за цялата година резултатът е отрицателен, в размер на почти 38 млн. лв.

Кризисната година е минала изцяло положително за един - единствен фонд. Това е новосъздаденият "Далл Богг: Живот и Здраве", който е със същите собственици като едноименната застрахователна компания. Този пенсионен фонд започна да работи в началото на 2022 г. и е успял до края й да натрупа активи на стойност над 20 млн. лв. Много голяма част от този положителен резултат обаче се дължи на прехвърляне към фонда на партиди, които до този момент са били към някой от другите фондове.